

Facultade de Filoloxía e Tradución

Titorías

<http://webs.uvigo.es/fft/documentos/Profesorado%202011-2012.pdf>

Horarios

Consúltese a páxina web da FFT webs.uvigo.es/centros/fft (apartado de información académica).

Grao en Estudos de Galego e Español

Materias

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V01G160V01301	Estrutura e análise das linguas galega e española: Introducción á sintaxe	1c	6
V01G160V01302	Informática para a lingüística e a literatura	1c	6
V01G160V01303	Panorama da literatura galega II	1c	6
V01G160V01304	Retórica	1c	6
V01G160V01305	Comunicación oral e escrita: Español II	1c	6
V01G160V01401	Análise do discurso	2c	6
V01G160V01402	Estrutura e análise das linguas galega e española: Semántica, pragmática e léxico	2c	6
V01G160V01403	Literatura comparada	2c	6
V01G160V01404	Panorama da literatura en lingua española II	2c	6
V01G160V01405	Comunicación oral e escrita: Galego II	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estrutura e análise das linguas galega e española: Introducción á sintaxe**

Materia	Estrutura e análise das linguas galega e española: Introducción á sintaxe			
Código	V01G160V01301			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Solla Gonzalez, Amparo			
Profesorado	Dominguez Dono, Xesus Solla Gonzalez, Amparo			
Correo-e	asolla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia presenta os conceptos, métodos e principais complexidades da sintaxe do galego e do español, exercitando a práctica da análise sintáctica e estudando os diferentes tipos de relacións e unidades sintácticas.			

Competencias de titulación

Código	
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
A5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
B1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Delimitar morfoloxía e sintaxe como disciplinas gramaticais. Comprender a relación entre a estrutura sintáctica das secuencias e o seu significado.	A4	B1
	A5	
Iniciarse na análise sintáctica. Recoñecer as unidades sintácticas en galego e español.	A4	B2
	A5	B4
	A6	
	A8	
	A9	

Familiarizarse coa terminoloxía gramatical usual e ser capaz de ler e entender textos básicos de gramática galega e española. A5 A7 B3 B5

Contidos

Tema

Tema 1. A sintaxe: delimitación do seu ámbito de estudo. - A sintaxe e a súa relación cos demais compoñentes da gramática: morfoloxía, semántica, léxico. Cómpre falar de morfosintaxe?

Tema 2. As relacións sintácticas

- Relacións paradigmáticas e sintagmáticas.
- i) Relacións secuenciais.
- ii) Relacións constitutivas.
- iii) Relacións conectivas ou conexións
  - Coordinación ou constelación
  - Subordinación ou determinación
  - Interordinación ou interdependencia
- iv) Relacións funcionais ou funcións
  - Funcións sintácticas e funcións semánticas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22	43	65
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	20	30
Traballos tutelados	8	20	28
Prácticas autónomas a través de TIC	0	9	9
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	2	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6
Traballos e proxectos	2	4	6
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O docente explicará na clase os contidos do programa mediante textos de apoio, apuntamentos ou diapositivas de powerpoint, facilitando a recollida de material por parte do alumno, a resolución de dúbidas así como a participación e debate dos discentes en relación cos diferentes problemas que afectan á sintaxe do galego e do español.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente comentará na clase ou entregaralles por escrito aos discentes diferentes casos e problemas relacionados cos contidos da materia de sintaxe en xeral e coa análise sintáctica en particular.
Traballos tutelados	O docente guiará a realización dos traballos.
Prácticas autónomas a través de TIC	O docente servirse da plataforma TEMA para facilitarlles aos alumnos a realización de prácticas de análise sintáctica, lecturas e resumos, foros e comentarios e entrega de exercicios.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente comentará cos alumnos individualmente ou en pequenos grupos diferentes cuestións relacionadas coa resolución de problemas e exercicios así como cos traballos a realizar.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	O docente comentará cos alumnos individualmente ou en pequenos grupos diferentes cuestións relacionadas coa resolución de problemas e exercicios así como cos traballos a realizar.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos da materia mediante textos de lectura obrigatoria e complementaria, apuntamentos, diapositivas powerpoint, contando coa participación activa dos discentes. Avaliación continua.	40
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente comentará cos discentes na clase ou nas titorías, e entregaralles por escrito a resolución de problemas puntuais sobre cuestións de sintaxe do galego e do español. Avaliación continua.	10

Traballos tutelados	O docente propondrá aos discentes traballos dirixidos que han ser entregados antes de rematar o cuadrimestre.	10
Prácticas autónomas a través de TIC	O docente propondralles aos discentes a participación en foros, wikis e prácticas sobre sintaxe a través da plataforma TEMA. Estas prácticas poden consistir na produción de textos sintacticamente ben elaborados, corrección de erros de sintaxe nos textos, cuestións puntuais de análise sintáctica, resumo e crítica de lecturas etc. Avaliación continua.	10
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	O docente entregará aos discentes na clase ou a través da plataforma TEMA probas prácticas como corrección sintáctica de textos, elaboración de resumos sobre determinadas lecturas e outras tarefas relacionadas coa sintaxe do galego e do español. Avaliación continua.	8
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente entregará aos discentes na clase exercicios de análise sintáctica que máis tarde recollerá, corruxará e comentará. Avaliación continua.	10
Traballos e proxectos	O docente propondrá, escoitando a opinión dos discentes, traballar sobre temas concretos de sintaxe. Deberán ser entregados e expostos na clase. O discente poderá na clase ou nas titorías comentar as dúbidas e problemas que lle vaian xurdindo. Avaliación continua.	10
Probas de resposta curta	cuestións breves sobre diferentes aspectos do programa que o alumno contestará na clase ou a través de faitic. Avaliación continua.	2

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ó comezo do curso os discentes deberán elixir entre un sistema de avaliación continua (80% de presencialidade) ou de avaliación única.

A avaliación única consistirá nun exame (70%) que incluíra contidos das distintas partes indicadas e nun traballo (30%), que determinará o profesor, sobre algún aspecto ou aspectos da materia. Este mesmo sistema de avaliación aplicarase na segunda edición das actas.

Será penalizado o plaxio.

Bibliografía. Fontes de información

Álvarez, R.&X. Xove (2002): *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

Gutiérrez Ordóñez, S. (1997): *La oración y sus funciones*. Madrid: Arco/Libros.

Porto Dapena, J. A. (1994): *Complementos argumentales del verbo: directo, indirecto, suplemento y agente*. Madrid: Arco/Libros.

Rojo, G.&T. Jiménez (1989): *Fundamentos del análisis sintáctico funcional, Lalia, 2*. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago.

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Informática para a lingüística e a literatura/V01G160V01302

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua: Comunicación oral e escrita: Español I/V01G160V01101

Lingua: Comunicación oral e escrita: Galego I/V01G160V01201

Lingüística: Introducción ao estudo da linguaxe e a comunicación/V01G160V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS**Informática para a lingüística e a literatura**

Materia	Informática para a lingüística e a literatura			
Código	V01G160V01302			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Tradución e lingüística			
Coordinador/a	Gomez Guinovart, Francisco Xavier			
Profesorado	Gomez Guinovart, Francisco Xavier			
Correo-e	xgg@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia prepara o alumnado na comprensión das técnicas utilizadas no procesamento informático da linguaxe, e no uso das ferramentas que as tecnoloxías lingüísticas fornecen para a investigación e a docencia da lingua e a literatura, con especial atención aos recursos dispoñíbeis para as linguas e textos que son obxecto do Grao.			

Competencias de titulación

Código			
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñíbeis, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.		
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.		
A13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación		
B1	Que o estudiantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.		
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.		
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.		
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado		
B5	Que o alumnado desenvólvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.		

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer os recursos, ferramentas e aplicacións informáticas que ofrecen as tecnoloxías da linguaxe para os estudos lingüísticos e literarios	A13	B1
Adquirir os coñecementos e as técnicas metodolóxicas básicas para a análise lingüística e textual mediante ferramentas informáticas	A6 A13	B1 B5
Utilizar de modo axeitado os recursos e aplicacións informáticas dispoñíbeis no ámbito das humanidades, especialmente as orientadas á investigación lingüística, filolóxica e literaria, e á docencia das linguas e textos que son obxecto do grao	A6 A7	B3 B5
Resolver problemas relacionados coa análise informatizada de textos literarios e non literarios, e elaborar traballos académicos de calidade	A13	B2 B4
Adquirir competencia na utilización da informática e as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación no ámbito dos estudos lingüísticos e literarios	A13	B5

Contidos

Tema	
------	--

1. Informática e linguaxe	1.1. As linguas na sociedade da información 1.2. As tecnoloxías da linguaxe 1.3. Libros dixitais e ciberliteratura
2. Córpora textuais	2.1. Fundamentos teóricos 2.2. Panorama e aplicacións dos cörpera textuais
3. Procesamento textual	3.1. Análise cuantitativa de textos 3.2. Análise de contextos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	22	44	66
Estudo de casos/análises de situacións	13	28	41
Resolución de problemas e/ou exercicios	11	30	41

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesorado da materia, dos contidos obxecto de estudo ou das actividades que ten que desenvolver o alumnado.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise e estudo de problemas concretos, tanto teóricos como prácticos, no ámbito dos contidos do programa da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formúlanse exercicios relacionados coa materia, e o estudantado debe resolvelos aplicando os coñecementos asimilados nas clases de exposición da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesorado supervisará o traballo realizado polo alumnado durante a realización de exercicios e de estudos de caso sobre os contidos da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliación dos exercicios prácticos e problemas realizados en clase sobre os contidos da materia.	100

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na primeira edición de actas a avaliación será continua. A condición para ser avaliada/o será a asistencia a un mínimo do 80% das aulas. As faltas de asistencia deberán ser xustificadas de modo razoado.

Se algún/unha alumna/o non se pode acoller á avaliación continua por motivos xustificadas, deberá comunicarllo ao profesor argumentadamente ao comezo do cuadrimestre nas dúas primeiras semanas de clase. Tanto nese caso, como cando se incumpran as condicións esixidas para a avaliación continua, a/o alumna/o poderá ser avaliada/o mediante un exame único sobre os contidos da materia cuxa nota constituirá o 100% da cualificación final. Este exame terá lugar na data oficial de xaneiro aprobada pola Xunta de Facultade. A escolla desta opción en ningún caso supón a perda do dereito a asistir ás aulas sempre que sexa posíbel, o cal se recomenda encarecidamente. Igualmente, o alumnado que siga esta modalidade de avaliación será responsábel de manter un contacto continuado coa materia a través da plataforma Tema.

Na segunda edición de actas (xullo) a avaliación levarase a cabo mediante un exame único sobre os contidos da materia cuxa nota constituirá o 100% da cualificación final. Este exame terá lugar na data oficial de xullo aprobada pola Xunta de Facultade.

Recoméndase firmemente que o alumnado asista ás aulas con regularidade e se implique activamente no seu proceso de aprendizaxe.

Bibliografía. Fontes de información

Barnbrook, Geoff (1996), **Language and Computers: A Practical Introduction to the Computer Analysis of Language**, Edinburgh University Press,

Blecuca, José Manuel (1999), **Filología e informática: Nuevas tecnologías en los estudios filológicos**, Editorial Milenio,
Lawler, John (1998), **Using Computers in Linguistics: A Practical Guide**, Routledge,
Martí, Maria Antònia (2003), **Tecnologías del lenguaje**, Editorial UOC,
McEnery, Tony (2006), **Corpus-Based Language Studies**, Routledge,

---

Recomendacions

DATOS IDENTIFICATIVOS**Panorama da literatura galega II**

Materia	Panorama da literatura galega II			
Código	V01G160V01303			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernandez Alvarez, Manuel Santiago			
Profesorado	Fernandez Alvarez, Manuel Santiago			
Correo-e	mffft@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Literatura galega do século XX.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
A11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.
A12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
B1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer en profundidade a tradición literaria galega do séc. XX	A3 A6 A7 A8 A9 A11 A12

Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas da teoría literaria, así como sintetizar, relacionar e describir tradición literaria galega nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	A3 A6 A7 A8 A9 A11 A12	B2 B3
Comprender a historia das ideas estéticas que subxace á evolución das tradicións literarias.	A3 A6 A7 A8 A9 A11 A12	B1
Valorar a construción do Sistema Literario Galego como un produto da nosa historia e da nosa singularidade en tanto que pobo peculiar.	A3 A6 A7 A9 A11 A12	B3

Contidos

Tema	
As Irmandades da Fala	1.1. Organización e definición ideolóxica. 2. O proxecto cultural das Irmandades ou a configuración dun sistema literario. 3. Renovación, difusión e popularización da prosa. 4. O teatro: a vontade de creación dun teatro nacional. 5. A poesía no tempo das Irmandades.
O grupo Nós: enxebrismo e universalismo	6. Caracterización do grupo. 7. Nós e a súa decisiva influencia no mundo cultural galego 8. Actividades. 9. Integrantes: Vicente Risco, Ramón Otero Pedrayo, Alfonso D. R. Castelao, Florentino Cuevillas, Antón Lousada Diéguez. Outros autores.
Percurso vital e ideolóxico de Vicente Risco	10. Obra literaria. 10.1. Obra ensaística: teoría política, filosofía, crítica literaria e literatura de viaxes. 10.2. Obra narrativa. 10.2.1. Primeira produción: as pegadas do Modernismo. 10.2.2. A interpretación idílica da Terra. 10.2.3. Sátira e escepticismo. 10.2.4. A modernidade entre a decadencia e o nihilismo. 10.3. Obra dramática. 10.4. Obra lírica.
Percurso vital e ideolóxico de Otero Pedrayo	11. Obra narrativa. 12. Obra ensaística. 13. Obra dramática e obra poética. 14. Recepción da obra oteriana no seu tempo e na literatura posterior.
As experiencias vangardistas na Europa de comezos de século	15. Principais liñas da vangarda poética. 16. A narrativa da Nova Xeración Galega 17. O teatro.
Da República ao exilio: guerra, represión e diáspora	18. A poesía do exilio: 19. A narrativa: o testemuño da Guerra Civil. 20. Actividade teatral e escrita dramática.
A resistencia cultural no interior. Galaxia e os outros proxectos editoriais	21. A poesía de posguerra: a lenta recuperación da actividade cultural. 22. Problemas de agrupación xeracional. Algunhas clasificacións: 23. Autores e produción poética.
A narrativa de posguerra. Principais liñas temáticas e autores:	24. A tradición realista: A continuidade da narrativa de Nós: R. Carvalho Calero. O realismo popular: Ánxel Fole. Novas orientacións: O realismo fantástico: A. Fole e A. Cunqueiro. A narrativa de E. Blanco-Amor. 25. O ensaio e o teatro do tempo de Galaxia: saudade, reflexión sobre a identidade e discurso científico. O teatro: decadencia dos espectáculos e reinicio da escrita.

Álvaro Cunqueiro: datos bio-bibliográficos	<p>26. A poética de Cunqueiro: caracterización / función da literatura.</p> <p>27. A obra anterior á Guerra: neotrobadorismo e vangarda.</p> <p>28. A obra de posguerra:</p> <p>28.1. A poesía:</p> <p>28.1.1. A continuación do neotrobadorismo</p> <p>28.1.2. Derradeira entrega poética: Herba aquí e acolá.</p> <p>28.2. A narrativa de ficción:</p> <p>28.2.1. A difícil clasificación xenérica</p> <p>28.2.2. Novelas e/ou libros de relatos</p> <p>28.3. A obra dramática.</p> <p>28.4. Xornalismo e ensaio</p> <p>29. A recepción da obra de Cunqueiro</p>
Eduardo Blanco-Amor: percurso vital e ideolóxico	<p>30. A traxectoria poética de Blanco Amor.</p> <p>31. A obra narrativa: o seu universo literario.</p> <p>31.1. A Esmorga</p> <p>31.2. Xente ao lonxe</p> <p>31.3. Narrativa breve</p> <p>32. A constante preocupación polo teatro</p> <p>33. O ensaio</p> <p>33.1. A reflexión literaria: o papel do escritor na sociedade.</p> <p>34. Recepción e lecturas da obra de Blanco-Amor.</p>
O contexto histórico- social da década dos 60 e posterior: características e mudanzas	<p>35. A poesía de intervención.</p> <p>36. A narrativa.</p> <p>37. A poesía: renovación e compromiso.</p> <p>38. A Nova Narrativa.</p> <p>39. A poesía. Últimas tendencias e grupos poéticos.</p> <p>40. O ensaio: auxe e diversificación.</p>
Panorama da narrativa galega no último terzo do século XX.	<p>41. 1975-1985: unha década de consolidación e mudanza.</p> <p>i. Contexto literario e tendencias narrativas.</p> <p>ii. Principais narradores e narradoras.</p> <p>b. 1985-2000: tendencias da narrativa máis recente.</p> <p>iii. Caracterización xeral.</p> <p>iv. Principais narradores e narradoras.</p> <p>42. Panorama do teatro galego no último terzo do século XX.</p> <p>a. O rexurdimento da actividade teatral no tardofranquismo: o Teatro Independente e o grupo Abrente.</p> <p>i. Autores e obras.</p> <p>b. O teatro profesional e o teatro institucional.</p> <p>c. Tendencias do teatro actual.</p> <p>i. Diversificación de liñas temáticas.</p> <p>ii. Últimas promocións.</p> <p>d. A literatura dramática.</p> <p>i. O mundo editorial: revistas e coleccións de teatro.</p>

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	1	3
Sesión maxistral	22	26	48
Eventos docentes e/ou divulgativos	0	16	16
Obradoiros	22	22	44
Traballos tutelados	0	20	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	10	11
Probas de resposta curta	1	7	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Haberá unha sesión introdutoria ao conxunto da materia, de dúas horas de duración, con delimitación dos seus contidos, métodos, probas a realizar, textos que deben ler os alumnos , etc.

Sesión maxistral	Haberá entre 12 e 16 sesións maxistrais, e outras tantas prácticas, vinculadas ao desenvolvemento teórico do programa. Nelas darase unha visión de conxunto da tradición literaria galega ao longo do séc. XX. Centraranse en 12 grandes núcleos: 1. 1900-1936: A poesía. 2. 1900-1936: A narrativa. 3. 1900-1936: O teatro. 4. 1900-1936: O ensaio. 5. 1936-1975: A poesía. 6. 1936-1975: A narrativa. 7. 1936-1975: O teatro. 8. 1936-1975: O ensaio. 9. 1975-2010: A poesía. 10. 1975-2010: A narrativa. 11. 1975-2010: O teatro. 12. 1975-2010: O ensaio.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Unha parte importante da actividade do alumnado consistirá na súa asistencia a conferencias, recitais, mesa redondas, proxeccións de filmes, seminarios específicos sobre temas literarios, representacións teatrais, etc. dos que deberá realizar un breve resumo por escrito para ser entregado ao profesor. Todas e cada unha destas actividades serán sinaladas polo docente.
Obradoiros	Haberá un mínimo de 13 sesións de comentario de texto, cada unha de dúas horas de duración, correspondentes ás seguintes obras: 1. A poesía de Antonio Noriega Varela. Selección de poemas de Do Ermo. 2. A poesía de Ramón Cabanillas. Selección de poemas e Na Noite Estrelecida. 3. A narrativa de Ramón Otero Pedrayo. Comentario de relatos curtos. 4. A narrativa de Vicente Risco. Comentario de O porco de pé. 5. A obra narrativa de Castelao. Comentario de Retrincos. 6. A poesía de Manuel Antonio. Comentario de De Catro a Catro. 7. A obra literaria de Álvaro Cunqueiro. Comentario dun conto e dun poema. 8. A obra literaria de Eduardo Blanco Amor. Comentario dun conto ou capítulo de novela. 9. Celso Emilio Ferreiro. Comentario de poema de Longa Noite de Pedra. Visionado da película María Mariño, a flor das raparigas en sombra. 10. A obra de Xosé Luís Méndez Ferrín. Comentario dun conto e dun poema. 11. A Nova Narrativa Galega. Comentario dun conto ou capítulo de novela. Visionado da película Cólera. 12. A poesía dos 80. Comentario de varios poemas. 13. A narrativa desde 1975. Comentario dun conto de Manuel Rivas. Visionado da película Luces da cidade.
Traballos tutelados	O alumnado deberá realizar un pequeno traballo de comprobación de lectura de todas e cada unha das seguintes obras: 1) O porco de pé de Vicente Risco 2) Ensaio histórico sobre a cultura galega de Ramón Otero Pedrayo 3) Na noite estrelecida de Ramón Cabanillas. 4) Os ruíns de Xosé María Álvarez Blázquez 5) Crónicas do sochantre de Álvaro Cunqueiro 6) Á lus do candil: contos ao carón do lume de Ánxel Fole 7) Longa noite de pedra de Celso Emilio Ferreiro. 8) Os biosbardos: contos prá xente de Eduardo Blanco Amor 9) Arrabaldo do norte de Xosé Luís Méndez Ferrín 10) Cambio en tres de Carlos Casares 11) Land Rover de Suso de Toro 12) Memoria de Noa de Alfredo Conde

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	 Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faiclick ou outras.
Obradoiros	 Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faiclick ou outras.
Sesión maxistral	 Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faiclick ou outras.

Eventos docentes e/ou divulgativos	 Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faiclick ou outras.
Traballos tutelados	 Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faiclick ou outras.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Actividades introdutorias	Descrición xeral da materia. 1. Competencias. 2. Contidos. 3. Planificación docente. 4. Metodoloxía docente. 5. Atención personalizada. 6. Recomendacións.	1
Sesión maxistral	Valorarase a asistencia a clase así como a participación en debates e comentarios de textos e ideas.	50
Obradoiros	Valorarase a asistencia ás sesións de comentario de textos así como a participación nos debates suscitados.	19
Traballos tutelados	A lectura de obras literarias e a reflexión sobre estas será obxecto de atención prioritaria. O alumno deberá realizar ao longo do curso breves comentarios escritos sobre as obras de lectura obrigatoria que compoñen o programa.	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non participe no desenvolvemento diario da materia ou o que elixa a avaliación única ó inicio do curso, poderá presentarse a un exame final, ao que deberá concorrer cos traballos de comprobación de lectura dos libros de lectura obrigatoria, e que estará dividido en tres partes (tanto en xaneiro coma en xullo):

1. Recoñecemento de textos. 20%
2. Preguntas breves con resposta curta. 40%
3. Grandes epígrafes para resposta longa e desenvolvemento. 40%

O alumnado que suspenda a avaliación continuada presentarse a un exame no mes de xullo, ao que deberá concorrer, igualmente, cos traballos de comprobación de lectura dos libros de lectura obrigatoria (ou aqueles que non entregasen previamente durante o desenvolvemento normal do curso), no que será avaliado en base a:

1. Recoñecemento de textos. 20%
2. Preguntas breves con resposta curta. 40%
3. Grandes epígrafes para resposta longa e desenvolvemento. 40%

Bibliografía. Fontes de información

Manual da materia:

Bernárdez, C. L. / Insua, E. X. / Millán, X. M. / Rei, M. / Tato, L. (2001), *Literatura galega. Século XX*. (Vigo: A Nosa Terra).

Bibliografía xeral:

Abuín González, A. / Ruibal, E. R. (2001): [O teatro galego entre 1900 e 1936], en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII: 278-325 (A Coruña: Hércules).

Álvarez Cáccamo, X. M^a (1985): [Introducción], en Ferreiro, C. E.: Longa noite de pedra (Sada: Ed. do Castro).

Amor Couto, M. (1996): [A obra literaria de Xosé Luís Méndez Ferrín], en VV. AA.: Historia da literatura galega: 1473-1504 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).

Beramendi, J. G. / Núñez, X. M. (1995): O nacionalismo galego. (Vigo: A Nosa Terra).

Beramendi, X. G. (1984): [Ideoloxía e política en Vicente Risco], Grial, 86: 428-440.

- Blanco, C. (1997): "Uxío Novoneyra: poesía, terra e compromiso", en VV. AA.: Historia da literatura galega: 1250-1249 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Carballo Calero, R. (1932): "Balance e inventario da nosa literatura", Nós, 108: 222-223.
- Carballo Calero, R. (1982): "Álvaro Cunqueiro", en Libros e autores galegos. Séc. XX: 271-306 (A Coruña: Fundación "Pedro Barrié de la Maza conde de Fenosa").
- Carballo Calero, R. (1982): "Ramón Otero Pedrayo" en Libros e autores galegos, século XX. Vol. II: 117-164 (A Coruña: Fundación Barrié).
- Casares, C. (1981): Vicente Risco: 50-87 (Vigo: Galaxia).
- Casares, C. (1981): Ramón Otero Pedrayo: 83-126 (Vigo: Galaxia).
- Casas, A. (2000): "A poesía entre 1900 e 1936", en Tarrío, A. (coord.): Galicia.Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII: 84-213 (A Coruña: Hércules).
- Cochón Otero, I. (2000b): "Poesía de fin de milenio: o reaxuste dos anos noventa", en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: poesía e teatro. Vol. XXXIII: 364-417 (A Coruña: Hércules).
- Fernández Pérez-Sanjulián, C. (2003): A construción nacional no discurso literario de Ramón Otero Pedrayo. (Vigo: A Nosa Terra).
- Fernández Pérez-Sanjulián, C., (2003): "Ideoloxemas nacionalitarios na narrativa de Ramón Otero Pedrayo", en A construción nacional no discurso literario de Ramón Otero Pedrayo: 125-255 (Vigo: A Nosa Terra).
- Forcadela, M. (1997): "A poesía de posguerra", en VV. AA.: Historia da literatura galega: 1058-1088 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Forcadela, M. (2002): "A narrativa de Carvalho Calero na encrucillada dos anos cincuenta", López, T. / Salinas Portugal, F.: Actas do Simpósio Ricardo Carvalho Calero. Memoria do século: 109-117 (A Coruña: AS-PG / Departamento de Galego-Portugués, Francés e Lingüística da Universidade da Coruña).
- Forcadela, M. (1991): *Guía de lectura de A Esmorga*, Edicións do Cumio, Vigo.
- Forcadela, M. (1993): *Manual e Escolma da Nova Narrativa Galega*, Sotelo Blanco, Santiago de Compostela.
- Forcadela, M. (1997): *Guía de Lectura de Á Lus Do Candil*, Edicións do Cumio, Vigo.
- Forcadela, M. (2009): *A mecánica da maxia. Ficción e ideoloxía en Álvaro Cunqueiro*, Galaxia, Vigo.
- Forcadela, M. (2005): *Diálogos na néboa: Álvaro Cunqueiro e Ramón Piñeiro na xénese da Literatura Galega de Posguerra*, Xunta de Galicia, Santiago de Compostela.
- Freire Lestón, X. V. (1997): A actividade editorial en Galicia (1850-1936). Apuntamentos para unha historia do libro galego (Vigo: Ed. do Cumio).
- Freixanes, V. F. (1982) [1976]: "Eduardo Blanco-Amor diante do espello", en Unha ducia de galegos: 79-101 (Vigo: Galaxia).
- Gaspar, S. (2000): "A novela desde 1975", en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: narrativa e tradución. Vol. XXXIV: 150-213 (A Coruña: Hércules).
- Gómez Torres, C. (1996): "Manuel María e o seu tempo", en VV. AA.: Historia da literatura galega: 1218-1248 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Hermida, M. (1987): As revistas literarias en Galicia na Segunda República (A Coruña: Ed. do Castro).
- López, T. (1996): "O neotrobadorismo. Fermín Bouza-Brei", en VV. AA.: Historia da literatura galega: 897-928 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Maceira Fernández, X. M. (1996): "Literatura do exilio (II). O activismo cultural na diáspora bonaerense", en VV. AA.: Historia da literatura galega: 993-1024 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Mato Fondo, M. (1996): "A poesía contemporánea a partir de 1975", en VV.AA.: Historia da literatura galega: 1505-1536 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Méndez Ferrín, X. L. (1984): De Pondal a Novoneira (Vigo: Xerais).
- Méndez Ferrín, X. L. (1984): "Álvaro Cunqueiro", en De Pondal a Novoneira: 151-171 (Vigo: Xerais).

- Millán Otero, X. M. (1996): [Grupo Nós: Vicente Risco], en VV. AA.: Historia da literatura galega: 738-768 (Vigo: AS-PG / A NOSA TERRA).
- Molina, C. A. (1989): Prensa literaria en Galicia (1920-1960) (Vigo: Xerais).
- Navaza, G. (2000): [Álvaro Cunqueiro], en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: narrativa e traducción. Vol. XXXIV: 38-57 (A Coruña: Hércules).
- Nogueira, Mª X. (2000): [Poesía de fin de milenio: os anos oitenta], en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: poesía e teatro. Vol. XXXIII: 288-363 (A Coruña: Hércules).
- Nogueira, M. X. (1996): [A recuperación da narrativa en galego: Álvaro Cunqueiro], en VV. AA.: Historia da literatura galega: 1121-1152 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Noia Campos, C. (1992): A nova narrativa galega (Vigo: Galaxia).
- Pallarés, P. (1991): Rosas na sombra. A poesía de Luís Pimentel (Vilaboa-Pontevedra: Ed. do Cumio).
- Queizán, M. X. (1979): [A nova narrativa ou a loita contra o sentimentalismo], Grial, 63: 67-80.
- Quintana, X. R. / Valcárcel, M. (1988): Ramón Otero Pedrayo. Vida, obra e pensamento: 13-109 (Vigo: Ir Indo).
- Raña Lama, R. (2000): [A Xeración dos 50. A poesía social], en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: poesía e teatro. Vol. XXXIII: 200-239 (A Coruña: Hércules).
- Rei Romeu, M. (1996): [A guerra Civil. Literatura no exilio (I)], en VV. AA.: Historia da literatura galega: 961-992 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Rodríguez Fer, C. (1997a): Ánxel Fole. Vida e obra (Vigo: Xerais).
- Rodríguez Sánchez, F. (1993). Eduardo Blanco-Amor. O desacougo da nación negada: 127-170 (Vilaboa-Pontevedra: Ed. do Cumio).
- Romero, M. (1998): [Poetizar o mundo como muller. Movemento poético da Festa da Palabra silenciada: trece anos de poesía galega de mulleres], Grial, 140: 691-716.
- Rus Gascón, P. (1997): Imaxe do mundo en Eduardo Blanco-Amor. A muller, o conflito social e os marxinados: 133-206 (Vigo: A Nosa Terra).
- Sanmartín Rei, A. (1996): [O vangardismo: Manuel Antonio e Álvaro Cunqueiro], en VV. AA.: Historia da literatura galega: 833-864 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Sanmartín Rei, A. (1996): [Un momento crucial: Longa noite de pedra, de Celso Emilio Ferreiro], en VV. AA.: Historia da literatura galega: 1186-1216 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Seara, T. / Bermúdez, T. (2000): [A narrativa breve desde 1975], en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: narrativa e traducción. Vol. XXXIV: 214-279 (A Coruña: Hércules).
- Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII, (A Coruña: Hércules).
- Tarrío Varela, A. (1985): [Dez anos de narrativa], Grial, 89: 309-336.
- Tato Fontaiña, L. (1995): Teatro e nacionalismo. Ferrol, 1915-1936 (Santiago: Laivento).
- Tato Fontaiña, L. (1996): [O teatro actual], en VV.AA.: Historia da literatura galega: 1410-1440 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Tato Fontaiña, L. (2000): [O teatro desde 1936], en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: poesía e teatro. Vol. XXXIII: 442-511 (A Coruña: Hércules).
- Valcárcel, M. (2000): [Prensa cultural e literaria no período 1916-1936], en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII: 382-447 (A Coruña: Hércules).
- Valcárcel, M. (2000): [Prensa cultural e literaria, editoriais e institucións culturais desde 1939], en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura: A literatura desde 1936 ata hoxe: narrativa e traducción. Vol. XXXIV: 502-519 (A Coruña: Hércules).
- VV. AA.: Historia da literatura galega (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Literatura: Panorama da literatura galega I/V01G160V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Retórica**

Materia	Retórica			
Código	V01G160V01304			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Gonzalez Maestro, Jesus			
Profesorado	Gonzalez Maestro, Jesus			
Correo-e	jesus.g.maestro@mundo-r.com			
Web				
Descrición xeral	Tratase a Retórica exclusivamente como dispositivo ordenador de figuras da linguaxe. A materia organízase como un obradoiro de análise poética.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
B1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Esta materia busca presentar modelos de análise dese artefacto estético tan complexo que é o poema para traballar en profundidade estratexias de análise textual.	A1 A6 A7 A9	B1
Ofrecer unha mínima metodoloxía da teoría da poesía ó tempo que aplicacións prácticas que sirvan de axuda á lectura, interpretación e comprensión da poesía.	A1 A6 A7 A9	B3 B4

Contidos

Tema	
1. A linguaxe poética.	--
2. A lectura da poesía.	--
3. Os temas da poesía.	--
4. Estruturas poéticas.	--
5. Gramática da poesía.	--
6. Semántica do texto.	--
7. Conclusión: o pracer do texto	--

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	5	10	15
Sesión maxistral	9	11	20
Presentacións/exposicións	10	30	40
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	22	22
Seminarios	24	29	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado e a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia
Presentacións/exposicións	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita).
Resolución de problemas e/ou exercicios	Segundo os principios metodolóxicos expostos nas clases.
Seminarios	Presentación de textos poéticos cos seus comentarios teóricos y críticos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Traballos que realiza o alumnado. Probas que inclúen actividades, problemas ou casos a resolver. O alumnado debe dar resposta á actividade suscitada, plasmando de xeito práctico, os coñecementos teóricos e prácticos da materia. Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita). Nas horas de titoría (atención personalizada) o alumnado poderá consultar todas as súas dúbidas, resolver problemas sobre distintos aspectos da materia, e que se aproveitará para dar as indicacións precisas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Cada comentario de texto que se traballe en casa será presentado e defendido en clase	50
Seminarios	Valoración de capacidade de comprensión, argumentación e interpretación dos métodos de análises	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia a clase e o desenvolvemento dos traballos e exercicios da materia en tempo é obrigado para a persoa que queira ser avaliada pola modalidade continuada. Para quen non siga esta modalidade de avaliación, haberá un exame final en xaneiro e xullo no que se dará conta de toda a materia, tanto da teoría como da práctica.

Porcentaxe de presencialidade obrigatoria na avaliación continua: 80%

A avaliación en xullo para os que opten pola avaliación continua e non aprobasen consistirá en facer exame e/ou traballos.

Bibliografía. Fontes de información

Esta bibliografía é parcial. Ningún destes libros é material de estudo completo; e para cuestións puntuais que requiran materiais de estudo diferentes, estes serán fornecidos polo profesor.

ANÓNIMO, *Retórica a Herenio*, Madrid, Gredos, 1997. Introducción, traducción y notas de Salvador Núñez.

ARISTÓTELES (1990), *Retórica*, Madrid, Gredos. Introducción, traducción y notas por Q. Racionero.

AZAUSTRE, A. y CASAS, J. (1997), *Manual de retórica literaria*, Barcelona, Ariel.

LAUSBERG, Heinrich (1960), *Handbuch der literarischen Rhetorik. Eine Grundlegung der Literaturwissenschaft*, München, Max Hueber (2 vols.) Trad. esp. de J. Pérez Riesco: *Manual de retórica literaria. Fundamentos de una ciencia de la literatura*, Madrid, Gredos, 1966-1969 (3 vols.)

LÓPEZ EIRE, A. (1997), *La retórica clásica y la teoría literaria moderna*, Madrid, Arco-Libros.

GUPO μ. *Retórica general*. Barcelona: paidós, 1987

LAUSBERG, Heinrich. *Elementos de Retórica literaria*. Madrid: Gredos, 1975

MORATARA GARAVELLI, Bice. *Manual de Retórica*. Madrid: Cátedra, 1991

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Literatura: Teoría da literatura/V01G160V01205

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comunicación oral e escrita: Español II				
Materia	Comunicación oral e escrita: Español II			
Código	V01G160V01305			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Rodríguez Gallardo, Ángel			
Profesorado	Rodríguez Gallardo, Ángel			
Correo-e	anrogall@uvigo.es			
Web	http://uvigo.academia.edu/AngelRodriguezGallardo			
Descrición xeral	A materia presenta os aspectos teóricos e prácticos correspondentes a un nivel superior da lingua española oral e escrita.			

Competencias de titulación

Código	
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
B1	Que o estudante demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Fundamentar con coñecementos teóricos unha expresión correcta e fluida en lingua española.	A6	B1
Promover a autonomía do alumnado para producir e correxir diversos tipos de textos orais e escritos, utilizando axeitadamente os recursos da lingua española.	A7 A13	B2 B4
Analizar e desenvolver exemplos de expresión oral e escrita.	A6	B1 B3

Contidos

Tema	
Tema 1. Aspectos avanzados de comunicación oral.	1.1. Corrección fónica, gramatical e léxica. 1.2. Preparación, ordenación e claridade de ideas. 1.3. Elementos externos da comunicación oral. 1.4. Imaxe persoal e cortesía: relacións cos interlocutores. 1.5. Discriminación lingüística.
Tema 2. Xéneros discursivos orais.	2.1. Ámbito científico-académico e profesional: xéneros monolóxicos e dialóxicos. 2.2. Ámbito social.
Tema 3. Aspectos avanzados de comunicación escrita.	3.1. Organización e creación textual. Construción e redacción dun texto. 3.2. Revisión e corrección de textos.

Tema 4. Modalidade e produción textual escrita.	4.1. Narración e descrición. 4.2. Exposición e argumentación. 4.3. Diálogo e forma epistolar. 4.4. Redacción de textos profesionais e administrativos. 4.5. Redacción de textos académicos. 4.6. Redacción de textos de opinión.
Tema 5. Comunicación electrónica	5.1. Escrita e páxina web. 5.2. As redes sociais, blogs e microblogs. 5.3. A conversa virtual: chat, messenger e videoconferencia. 5.4. O correo electrónico. 5.5. A cortesía na Rede. 5.6. A redacción do SMS.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	23	0	23
Traballos tutelados	0	43	43
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	24	36
Estudo de casos/análises de situacións	10	10	20
Presentacións/exposicións	1	3	4
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Traballos e proxectos	0	22	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	O profesor explicará os contidos esenciais de cada un dos temas, aclarando a cuestións chave da materia e orientando os alumnos e as alumnas sobre os aspectos fundamentais e secundarios.
Traballos tutelados	Os alumnos e as alumnas realizarán traballos dirixidos polo docente e recibirán asesoramento sobre a forma e o contido.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os alumnos e as alumnas prepararán a resolución de problemas e exercicios previamente á súa resolución na clase.
Estudo de casos/análises de situacións	Estudo de casos concretos extraídos dos discursos orais, académicos, profesionais e electrónicos.
Presentacións/exposicións	Os alumnos e as alumnas defenderán oralmente o traballo preparado ao longo do curso.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para a realización de traballos tutelados, de exercicios e de traballos/proxectos e para a resolución de problemas ou estudos de casos, reservarase un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Os alumnos e as alumnas que o desexen poderán dispor de horas de consulta co profesor de xeito adicional ao horario establecido para as titorías.
Traballos tutelados	Para a realización de traballos tutelados, de exercicios e de traballos/proxectos e para a resolución de problemas ou estudos de casos, reservarase un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Os alumnos e as alumnas que o desexen poderán dispor de horas de consulta co profesor de xeito adicional ao horario establecido para as titorías.
Presentacións/exposicións	Para a realización de traballos tutelados, de exercicios e de traballos/proxectos e para a resolución de problemas ou estudos de casos, reservarase un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Os alumnos e as alumnas que o desexen poderán dispor de horas de consulta co profesor de xeito adicional ao horario establecido para as titorías.
Estudo de casos/análises de situacións	Para a realización de traballos tutelados, de exercicios e de traballos/proxectos e para a resolución de problemas ou estudos de casos, reservarase un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Os alumnos e as alumnas que o desexen poderán dispor de horas de consulta co profesor de xeito adicional ao horario establecido para as titorías.
Probos	Descrición

Traballos e proxectos	Para a realización de traballos tutelados, de exercicios e de traballos/proxectos e para a resolución de problemas ou estudos de casos, reservarase un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Os alumnos e as alumnas que o desexen poderán dispor de horas de consulta co profesor de xeito adicional ao horario establecido para as titorías.
-----------------------	---

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Os alumnos e as alumnas renderán contas das propostas de traballos tutelados propostos polo docente.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	A preparación dos exercicios así como as intervencións na aula para participar na súa discusión e resolución serán axeitadamente valoradas.	10
Presentacións/exposicións	Os alumnos e as alumnas defenderán de forma oral actividades, problemas, exercicios, traballos ou proxectos preparados de xeito individual ou en grupo.	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización dun exame que conterá preguntas de carácter teórico e práctico sobre os contidos do curso.	40
Traballos e proxectos	Os alumnos e as alumnas escollerán unha cuestión de análise ou estudo para realizar un traballo ao longo do curso.	30

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ao comezo do curso, os alumnos e as alumnas deberán optar por unha forma de avaliación: continua (asistencia regular, traballos de aula, proxecto, etc.) ou única (exame oficial da materia fixado pola Facultade).

É obrigatorio asistir ao 80% das aulas presenciais.

En todas as actividades de avaliación hai que acadar a metade da cualificación.

A segunda convocatoria consistirá nun único exame cuxa data fixará oficialmente a Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

- ÁLVAREZ ANGULO, Teodoro, **Textos expositivos y argumentativos**, Barcelona, Octaedro,
- BASSOLS, Margarida y TORRENT, Anna M., **Modelos textuales. Teoría y práctica**, Barcelona, Octaedro,
- BJÖRK, Lennart y BLOMSTAND, Ingegerd, **La escritura en la enseñanza secundaria. Los procesos del pensar y del escribir**, Barcelona, Graó,
- BRIZ, Antonio (coord.), **Saber hablar**, Madrid, Aguilar,
- CALSAMIGLIA, Helena y TUSÓN, Amparo, **Las cosas del decir. Manual de análisis del discurso**, Barcelona, Ariel,
- GÓMEZ TORREGO, Leonardo, **Hablar y escribir correctamente. 2 vols.**, Madrid, Arco/Libros,
- GÓMEZ TORREGO, Leonardo, **Ortografía y Gramática. Las normas académicas: últimos cambios**, Madrid, SM,
- HIMSTREET, William C. & BATY, Wayne M., **Guía para la redacción de cartas e informes**, Ediciones Deusto, Bilbao,
- JUÁREZ, Milagros, **Saber expresarse**, Acento Editorial, Madrid,
- LÓPEZ ALONSO, Covadonga. y SÉRÉ, Arlette (eds.), **Nuevos géneros discursivos: los textos electrónicos**, Biblioteca Nueva, Madrid,
- MANCHESTER OPEN LEARNING, **Cómo hacer presentaciones eficaces**, Gestión 2000, Barcelona,
- MONTOLÍO, Estrella (coord.), **Manual práctico de escritura académica. 3 vols.**, Ariel, Barcelona,
- PÁEZ, Enrique, **Escribir. Manual de técnicas narrativas**, Madrid, SM,
- PANO, Ana, **Dialogar en la red. La lengua española en chats, e-mails, foros y blogs**, Bern, Peter Lang,
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA Y ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA, **Nueva gramática de la lengua española**, Madrid, Espasa,
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA Y ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA, **Manual de la Nueva Gramática de la lengua española**, Madrid, Espasa Calpe,
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA Y ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA, **Ortografía de la lengua española**, Madrid, Espasa,
- SÁNCHEZ LOBATO, Jesús (coord.), **Saber escribir**, Madrid, Aguilar,
- SANTIAGO GUERVÓS, Javier de, **Principios de comunicación persuasiva**, Madrid, Arco/Libros,
- SERRANO SERRANO, Joaquín, **Guía práctica de redacción**, Madrid, Anaya,
- SERRANO SERRANO, Joaquín, **Cómo redactar tus exámenes y otros escritos de clase**, Madrid, Anaya,
- VÁZQUEZ, Graciela (coord.), **El discurso académico oral. Guía didáctica para la comprensión auditiva y visual de clases magistrales**, Madrid, Edinumen,
- VÁZQUEZ, Graciela (coord.), **Guía didáctica del discurso académico escrito**, Madrid, Edinumen,
- VÁZQUEZ, Graciela (coord.), **Actividades para la escritura académica**, Madrid, Edinumen,

---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingua: Comunicación oral e escrita: Español I/V01G160V01101

DATOS IDENTIFICATIVOS**Análise do discurso**

Materia	Análise do discurso			
Código	V01G160V01401			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Tradución e lingüística			
Coordinador/a	Rodríguez Yañez, Xoan Paulo			
Profesorado	Rodríguez Yañez, Xoan Paulo			
Correo-e	xoanp@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Introdución á análise do discurso falado e escrito, con especial atención á dimensión comunicativa (verbal e non verbal) e conversacional.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
A5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
A12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
B1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Familiarizar ó alumnado cos problemas teóricos das ciencias do discurso.	A3 A4	B1
Familiarizalo coas ferramentas de análise da fala e do discurso escrito.	A4 A5	
Afacerlo ó estudo dos usos orais e escritos das linguas, moi especialmente dos usos coloquiais.	A4 A5	
Capacitalo para comprender lecturas especializadas de dificultade baixa ou media-baixa.	A6	B1
Capacitalo para distinguir os contidos esenciais dos contidos accesorios.	A4	
Espertar no alumnado a capacidade de observación e reflexión sobre os usos discursivos do seu entorno cotián.	A10	
Espertar o interese polo estudo da fala bilingüe, polas diferencias de fala entre xéneros, e mais pola pragmática intercultural.	A10 A12	

Contidos

Tema	
A pragmática e as ciencias do discurso.	Revisión dos contidos da pragmática lingüística. Actos de fala. Implicaturas. Presuposicións. Humor e ironía. Malentendidos e incompreensións.
Discurso oral e discurso escrito.	Caracterización da comunicación oral e da comunicación escrita. Trazos e nocións básicas. A situación comunicativa cara a cara. Paralinguaxe, kinésica e proxémica. A estrutura conversacional. Xéneros, estilos e rexistros. Estilos e identidades discursivas. A comunicación nos medios. Estratexias publicitarias.

Comunicación interpersonal e cortesía.	Faces positiva e negativa. Cortesía positiva, negativa e encuberta. A atenuación. A intensificación. A negociación da relación interpersonal.
Comunicación intercultural.	A pragmática intercultural. Culturas lacónicas e culturas locuaces. A cortesía nas distintas culturas. Diferenzas comunicativas entre mulleres e homes. Diferenzas interxeracionais.
Conversación bilingüe.	Os repertorios comunicativos dos bilingües. Funcións pragmáticas e estilísticas das alternancias de códigos. Usos bilingües galego/castelán. O Spanglish.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	26	0	26
Traballos tutelados	0	87	87
Titoría en grupo	3	1	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	0	7
Estudo de casos/análises de situacións	3	0	3
Debates	5	5	10
Saídas de estudo/prácticas de campo	0	5	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	4	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O profesor explicará os contidos esenciais de cada un dos temas, aclarando os conceptos-clave da materia e orientando ós alumnos sobre cales dos contidos das lecturas relacionadas (ver Traballos tutelados) son fundamentais e cales secundarios.
Traballos tutelados	Realización das lecturas obrigatorias (incluíndo a elaboración das dúbidas sobre as mesmas, etc.) para cada un dos temas ou subtemas. Realización dos exercicios que han ser resoltos en clase. Orientación do pequeno traballo de investigación de curso.
Titoría en grupo	Resolución en grupo das dúbidas das lecturas, dúbidas que o alumno deberá presentar por escrito.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os exercicios e problemas han ser preparados polo alumno previamente á súa resolución e comentario na clase.
Estudo de casos/análises de situacións	Esta materia propicia o estudo de casos concretos -fornecidos polo profesor ou polos alumnos- e extraídos da fala cotiá, dos discursos mediáticos, da publicidade, dos discursos políticos, etc.
Debates	Programaranse tres ou catro sesións de debate sobre lecturas breves ad hoc. Cada alumno deberá enviarlle ó profesor (antes do debate) unha batería de cuestións suscitadas pola lectura. Ditas cuestións serán tratadas abertamente no debate.
Saídas de estudo/prácticas de campo	O alumno deberá realizar traballo de campo, co obxecto de observar e recoller (e/ou no seu caso gravar) material conversacional ou discursivo para realizar un traballo de curso (ver apartado Traballos e proxectos).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Cada alumno deberá asistir a un mínimo de 3 sesións de atención personalizada co obxecto de resolver dúbidas (teóricas ou prácticas), preparar as sesións de debate, e mais para orientar o seu traballo de campo e a redacción do traballo escrito subseguinte.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Cada alumno deberá asistir a un mínimo de 3 sesións de atención personalizada co obxecto de resolver dúbidas (teóricas ou prácticas), preparar as sesións de debate, e mais para orientar o seu traballo de campo e a redacción do traballo escrito subseguinte.
Titoría en grupo	Cada alumno deberá asistir a un mínimo de 3 sesións de atención personalizada co obxecto de resolver dúbidas (teóricas ou prácticas), preparar as sesións de debate, e mais para orientar o seu traballo de campo e a redacción do traballo escrito subseguinte.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Cada alumno deberá asistir a un mínimo de 3 sesións de atención personalizada co obxecto de resolver dúbidas (teóricas ou prácticas), preparar as sesións de debate, e mais para orientar o seu traballo de campo e a redacción do traballo escrito subseguinte.
Traballos tutelados	Cada alumno deberá asistir a un mínimo de 3 sesións de atención personalizada co obxecto de resolver dúbidas (teóricas ou prácticas), preparar as sesións de debate, e mais para orientar o seu traballo de campo e a redacción do traballo escrito subseguinte.
Debates	Cada alumno deberá asistir a un mínimo de 3 sesións de atención personalizada co obxecto de resolver dúbidas (teóricas ou prácticas), preparar as sesións de debate, e mais para orientar o seu traballo de campo e a redacción do traballo escrito subseguinte.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Levarase un control do grao de asistencia a clases (considerada moi aconsellable), e dentro do sistema da avaliación continua. Unha asistencia a alomenos un 80% das sesións considérase moi desexable.	10
Traballos tutelados	O alumno renderá contas do seu grao de realización das lecturas a través das listaxes de dúbidas que deberá entregar por escrito para seren resoltas nas titorías (en grupo e/ou individuais), e mais por todo o resto de actividades, que deberá resolver sempre co apoio das lecturas.	30
Titoría en grupo	É complementaria do traballo de realización das lecturas.	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	A preparación dos exercicios na casa, así como as intervencións na clase para colaborar na súa discusión e resolución, serán axeitadamente valoradas.	10
Estudo de casos/análises de situacións	É complementaria da realización e análise de exercicios e problemas.	5
Debates	Propoñeranse tres ou catro lecturas ad hoc nas que basear outras tantas sesións de debate. Previamente, cada alumno deberá enviarlle ó profesor unha batería de preguntas suscitadas pola lectura, preguntas que serán lanzadas no debate.	15
Saídas de estudo/prácticas de campo	Paso previo á redacción do traballo de curso (e complementario do mesmo), o alumno recollerá material vivo para a súa análise.	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realizaranse dúas probas escritas nas que o alumno ha de amosar uns coñecementos abondos sobre a materia, así coma un grao aceptable de comprensión das lecturas obrigatorias.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno que decida non seguir a avaliación continua, ou que incumpra as condicións esixidas pola mesma, examínase do conxunto da materia no exame final oficial. A materia de exame inclúe todas as lecturas consideradas obrigatorias, así coma os contidos teóricos e prácticos.

Aqueles que na convocatoria de xuño non aprobaren a materia polo sistema da avaliación continua, na convocatoria de xullo deberán presentarse ó exame escrito na data oficial.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía introductoria

Barcelona: Octaedro.

Jaworski, A. & N. Coupland (eds.) (1999). *The Discourse Reader*. Londres: Routledge.

Poyatos, F. (1995). *La comunicación no verbal*. [Volume] 1. *Cultura, lenguaje y conversación*. Madrid: Istmo.

Schiffrin, D.; Tannen, D. & H.E. Hamilton (eds.)

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingüística: Introducción ao estudo da linguaxe e a comunicación/V01G160V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estrutura e análise das linguas galega e española: Semántica, pragmática e léxico**

Materia	Estrutura e análise das linguas galega e española: Semántica, pragmática e léxico			
Código	V01G160V01402			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Rodríguez Barcia, Susana			
Profesorado	Rodríguez Barcia, Susana			
Correo-e	barcia77@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten por obxecto dar a coñecer aos discentes as bases teóricas fundamentais da Semántica, a Pragmática e o Léxico das linguas galega e española. As competencias adquiridas a través desta materia permitirán aos alumnos e alumnas realizar análises lingüísticas máis profundas e mellorar as súas capacidades comunicativas.			

Competencias de titulación

Código			
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario		
A5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional		
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.		
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.		
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.		
A13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación		
B1	Que o estudante demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.		
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.		
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.		
B4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado		
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.		

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer a estrutura e organización do léxico.	A4	B4
	A5	B5
Comprender os conceptos teóricos fundamentais da semántica e a pragmática.	A4	B1
	A5	B2
	A7	

Saber facer análises semánticas e pragmáticas.	A6 A9 A13	B2 B3
Capacitar aos alumnos para analizar, sintetizar, comprender e extraer a información principal e secundaria dunha manifestación discursiva oral ou escrita.	A5	B3

Contidos

Tema	
Tema 1. A semántica	1.1. O estudo do significado. Marco teórico. 1.2. Unidades semánticas. 1.3. Relacións semánticas. 1.4. Lóxica e semántica.
Tema 2. A prágmática	2.1. Conceptos básicos de pragmática. 2.2. Relacións entre semántica e pragmática. 2.3. Os problemas da pragmática. 2.4. A teoría dos actos de fala. 2.5. O principio de cooperación: as implicaturas conversacionais. 2.6. A teoría da relevancia. 2.7. A cortesía. 2.8. Relevancia do coñecemento pragmático.
Tema 3. O léxico	3.1. O vocabulario do español e do galego. 3.2. Préstamos e neoloxismos. 3.3. Aspectos morfolóxicos xerais. 3.3.1. Flexión vs. derivación. 3.3.2. Procedementos de lexicoxénese. 3.4. Aspectos lexicográficos. 3.4.1. A definición lexicográfica: estrutura e tipoloxía. 3.4.2. Dicionario e corpus.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Sesión maxistral	18	45	63
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	17	27
Presentacións/exposicións	10	20	30
Estudo de casos/análises de situacións	4	12	16
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	2	4
Traballos e proxectos	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividade introdutoria que busca recoller información sobre os coñecementos de partida, os intereses e as motivacións dos discentes. Ademais da presentación da materia farase unha pequena proba inicial non puntuable na avaliación final que servirá como valoración de nivel.
Sesión maxistral	Actividade teórica. Consiste na exposición dos contidos da materia co obxectivo de comunicar coñecementos. As explicacións estarán ordenadas e ben estruturadas e contarán con exemplos que aseguren a comprensión dos contidos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade práctica. Formularanse na aula ou a través da plataforma TEMA unha serie de problemas e exercicios relacionados coa materia traballada. O obxectivo é reflexionar e relacionar teoría e práctica. Tamén constitúe unha actividade básica para consolidar coñecementos.
Presentacións/exposicións	Actividade práctica. Consistirá na exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto que se escollerá entre os temas da materia e que terá que presentar ao resto dos compañeiros. O obxectivo é avaliar a competencia oral dos discentes nun contexto formal. A presentación poderá realizarse en galego ou en español.
Estudo de casos/análises de situacións	Actividade práctica orientada na aula pola docente. Aínda que o alumnado poderá traballar de forma autónoma na materia, estas análises semánticas e pragmáticas realizadas na aula desenvolveranse coa colaboración entre os alumnos e a docente.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	Para a resolución de problemas e exercicios, traballos e proxectos, así como para a realización de traballos e exposicións propostos na aula, o docente reservará un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado.
Presentacións/exposicións	Para a resolución de problemas e exercicios, traballos e proxectos, así como para a realización de traballos e exposicións propostos na aula, o docente reservará un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	Para a resolución de problemas e exercicios, traballos e proxectos, así como para a realización de traballos e exposicións propostos na aula, o docente reservará un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Consistirá na exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto que se escollerá entre os temas da materia e que terá que presentar ao resto dos compañeiros. O obxectivo é avaliar a competencia oral dos discentes nun contexto formal.	25
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Consistirá nun exame que abordará todos os temas estudados durante o curso. Será imprescindible aprobar este exame para superar a materia.	50
Traballos e proxectos	Consistirá na elaboración dun traballo, escrito, proposto en clase no que se avaliará a competencia do alumnado no relativo á reflexión sobre conceptos teóricos e ao dominio das técnicas e mecanismos de síntese e redacción dun texto.	25

Outros comentarios sobre a Avaliación

Nos alumnos de avaliación continua, no caso de que, tras a avaliación conxunta, sexan necesarios ata 0,25 puntos para superar a materia, terase en conta a asistencia e participación regular na clase.

Ao inicio do curso, os alumnos deberán indicarlle ao docente a forma de avaliación pola que optan, é dicir, avaliación continua (asistencia regular a un 80% das clases, traballos de aula, presentacións, proxectos, probas, etc.) ou avaliación única (exame oficial da materia fixado pola Facultade).

Os alumnos que opten pola avaliación continua e que non superen a materia ao final do cuadrimestre poderán presentarse á convocatoria oficial de xullo e ás sucesivas convocatorias, nas que non se gardarán as cualificacións obtidas a través das probas, actividades e traballos realizados ao longo do curso (salvo casos debidamente xustificadas e nos que o alumno ou alumna o solicite persoalmente á docente).

Os estudantes Erasmus poderán realizar as probas coa axuda dun dicionario.

Tanto nas probas coma no resto dos exercicios propostos ao longo do curso penalizaranse os erros ortográficos, os erros na expresión, as incoherencias sintácticas, etc. con ata 0,25 puntos por cada falta.

Bibliografía. Fontes de información

- Almela Pérez, Ramón, **Procedimientos de formación de palabras en español**, Barcelona: Ariel,
- Álvarez de Miranda, Pedro, **"Neología y pérdida léxica" en DE MIGUEL, ELENA, Panorama de la lexicología**, Barcelona: Ariel,
- Calsamiglia Blancafort, Helena y Amparo Tusón Valls, **Las cosas del decir. Manual de análisis del discurso**, Barcelona: Ariel,
- Calvo Pérez, Julio, **Introducción a la pragmática del español**, Madrid: Cátedra,
- De Miguel, Elena, **Panorama de la lexicología**, Barcelona: Ariel,
- Escandell, M. Victoria, **Introducción a la pragmática**, Barcelona: Ariel,
- Gutiérrez Ordóñez, Salvador, **De pragmática y semántica**, Madrid: Arco/Libros,
- Medina Guerra, Antonia M^a, **Lexicografía española**, Barcelona: Ariel,
- Pena Seijas, Jesús, **Partes de la morfología. Las unidades del análisis morfológico en BOSQUE, IGNACIO y VIOLETA DEMONTE (dirs.), Gramática descriptiva de la lengua española**, Madrid: Espasa Calpe,
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA Y ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA, **Nueva gramática de la lengua española**, Madrid: Espasa,
- Reyes, Graciela, **El abecé de la pragmática**, Madrid: Arco/Libros,
- Varela Ortega, Soledad, **La formación de palabras**, Madrid: Taurus,
- Varela Ortega, Soledad, **Morfología Léxica: la formación de palabras**, Madrid: Gredos,

Yus, Francisco, **Ciberpragmática. El uso del lenguaje en Internet**, Barcelona: Ariel,

---

Ao longo do curso indicaranse as lecturas de carácter obrigatorio.

Ademais, en cada tema traballarase con algunhas lecturas que se indicarán durante as sesións maxistras e que se recollerán tamén na plataforma TEMA.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Comunicación oral e escrita: Español II/V01G160V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estrutura e análise das linguas galega e española: Introducción á sintaxe/V01G160V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Literatura comparada				
Materia	Literatura comparada			
Código	V01G160V01403			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Becerra Suarez, Maria del Carmen			
Profesorado	Becerra Suarez, Maria del Carmen			
Correo-e	cbecerra@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudio del desarrollo de la Literatura Comparada desde su nacimiento hasta la actualidad. Se dedica una atención especial a los nuevos paradigmas asumidos por los comparatistas, fundamentalmente a la formación del canon y a la vinculación de la Literatura Comparada con otras manifestaciones artísticas, en particular con el cine.			
	La parte práctica consistirá en la aproximación interartística a diversas formas, temas y géneros desde planteamientos contemporáneos.			

Competencias de titulación	
Código	
A2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa
A4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
A10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
A11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
(*)Saber apreciar la diferencia estética.	A10	B2
	A11	B3
(*)Saber relacionar los textos literarios con su contexto.	A4	B3
(*)Ser capaces de leer textos de Teoría de la Literatura de orientaciones teóricas diversas situándolos en la que corresponda.	A4	B2
	A8	B3
		B5

(*)Comentar textos literarios diversos relacionándolos con el género al que correspondan y sabiendo justificar esa adscripción.

A2
A4
A6
A9
B2
B3

Contidos

Tema	
(*)1. Historia y concepto del comparatismo	(*)1.1 Historia 1.2. Concepto
(*)2. Genología	(*)
(*)3. Morfología	(*)
(*)4. Tematología	(*)
(*)5. Relaciones interartísticas	(*)

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	3	3	6
Eventos docentes e/ou divulgativos	3	3	6
Sesión maxistral	24	36	60
Traballos tutelados	6	32	38
Titoría en grupo	6	0	6
Presentacións/exposicións	2	20	22
Traballos e proxectos	4	8	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	(*)Presentación da materia e explicación dos contidos do *temario, así como advertencia sobre os *prerrequisitos para poder ter un bo resultado no curso da materia.
Eventos docentes e/ou divulgativos	(*)O *alumnado asistirá a conferencias ou a calquera outro evento *formativo que se organice na Facultade e teña relación coa materia.
Sesión maxistral	(*)O profesor explicará sempre en profundidade os temas que se tratarán na materia, cunha *bibliografía mínima e posibilidade de intervir o *alumnado
Traballos tutelados	(*)Lecturas de obras, sobre as que versarán os traballos e proxectos. Exercicios de *fichas *bibliográficas. Comentarios de texto. Exposicións en clase
Titoría en grupo	(*)Presentación e explicación da estrutura do *temario, e preparación dos traballos que deben ser expostos, onde se resolverán todas as dúbidas que poida haber con *anterioridad á exposición.
Presentacións/exposicións	(*)Presentacións dunha lectura ou un traballo *previamente elaborado en grupo, ou ben de forma individual.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	(*)Intentarase seguir a marcha de cada alumno/a en *tutorías individuais, e nas de grupo orientarase ao *alumnado antes de cada elaboración e exposición dun traballo, para garantir que este non chegue con dúbidas (teóricas ou *metodolóxicas) ao seu defensa do tema.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	(*)Intentarase seguir a marcha de cada alumno/a en *tutorías individuais, e nas de grupo orientarase ao *alumnado antes de cada elaboración e exposición dun traballo, para garantir que este non chegue con dúbidas (teóricas ou *metodolóxicas) ao seu defensa do tema.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	(*)Valorarase o resultado final do traballo tutelado: a súa profundidade no tratamento da *temática e a capacidade para facer unha lectura crítica dos materiais de traballo.	25
Presentacións/exposicións	(*)Valorarase a calidade da exposición, a *corrección da linguaxe, e o *pertinente dos argumentos.	25
Traballos e proxectos	(*)A realización dos traballos, a súa entrega na data e a avaliación positiva destes será condición indispensable para superar a materia. Terase en conta a correcta *asimilación dos contidos, pero tamén a utilización adecuada dos instrumentos *metodolóxicos, a presentación formal, así como a redacción. Os traballos terán un peso dun 50 % da cualificación final da materia.	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Guillén, Claudio, **Entre lo uno y lo diverso. Introducción a la literatura comparada.**, Barcelona, 1985,

Romero López, Dolores, **Orientaciones en literatura comparada**, Madrid, 1998,

Vega Ramos, María José, y Neus Carbonell, **La Literatura Comparada. Principios y métodos**, Madrid, 1998,

Villanueva, Darío, «**Literatura comparada y teoría de la literatura**», **Curso de teoría de la literatura**, Madrid, 1994,

---

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Literatura: Teoría da literatura/V01G160V01205

DATOS IDENTIFICATIVOS**Panorama da literatura en lingua española II**

Materia	Panorama da literatura en lingua española II			
Código	V01G160V01404			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Ribao Pereira, Montserrat			
Profesorado	Fariña Busto, Maria Jesus Ribao Pereira, Montserrat			
Correo-e	ribao@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudio de la literatura española desde el siglo XVIII hasta la actualidad y aproximación general a la historia literaria hispanoamericana.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
A9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
A11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
B5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir a literaturas española e hispanoamericana nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, no período comprendido entro o século XVIII e a actualidade.	A3
Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación e docencia en literatura española dos séculos XVIII-XXI e hispanoamericana.	A6
Formular razoamentos críticos no ámbito literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva aos textos españois dos séculos XVIII-XXI e hispanoamericanos.	A8
Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español a propósito dos textos literarios españois dos séculos XVIII-XXI e hispanoamericanos, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	A9

Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura española nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon nos séculos XVIII-XXI e en Hispanoamérica, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras. A11

Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo. B2

Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética. B3

Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. B5

Contidos

Tema

1. La Literatura Española del siglo XVIII	1.1. Periodización 1.2. Debates literarios 1.3. Géneros
2. La Literatura Española del siglo XIX	2.1. Estéticas 2.2. Evolución de los géneros
3. La Literatura Española del siglo XX	3.1. Periodización 3.2. Aspectos estéticos generales
4. La Literatura Hispanoamericana: una introducción	4.1. De qué hablamos cuando hablamos de Literatura Hispanoamericana 4.2. Periodización 4.3. Contextos geográficos, políticos y culturales
5. La Literatura Hispanoamericana del siglo XVI al XVIII	5.1. El encuentro entre culturas 5.2. Aproximaciones a las 'Crónicas de Indias' y a la obra de Sor Juana Inés de la Cruz
6. La Literatura Hispanoamericana de los siglos XIX y XX	6.1. La Independencia 6.2. Romanticismo y Modernismo 6.3. Acercamiento a algunas figuras literarias del siglo XX

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Seminarios	4	4	8
Traballos de aula	14	0	14
Traballos tutelados	0	28	28
Titoría en grupo	8	0	8
Sesión maxistral	20	20	40
Traballos e proxectos	0	30	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	10	10
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballos de aula	O estudiantado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesorado. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do alumnado.
Traballos tutelados	O estudiantado, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...

Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe, así como debates en grupo sobre problemas ou cuestións concretas da materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudantado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.
Traballos tutelados	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.
Titoría en grupo	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	O estudantado presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	50
Traballos e proxectos	O estudantado presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. O alumnado debe dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Evaluación continua: la nota final de la convocatoria de junio resultará de la suma de las calificaciones de los trabajos de aula, el trabajo individual y un examen, en la fecha fijada por la Facultad, que constará de una prueba práctica y una prueba de respuesta larga.

Evaluación única: el alumnado que elija este sistema tendrá que realizar un examen en las convocatorias oficiales de la Facultad. Se aconseja que estas personas hablen con las profesoras al inicio del cuatrimestre.

La nota de la convocatoria de julio y siguientes resultará, únicamente, de un examen (en fecha fijada por la Facultad) consistente en pruebas de respuesta larga y pruebas prácticas.

Bibliografía. Fontes de información

Lecturas de Literatura Española:

la Universidad de Alicante, 2006.

Historias de la Concha, V., dir., Historia de ainer, J. C., Historia de ico, F., dir., Historia y Crítica de la Literatura Hispanoamericana, Madrid, Cátedra, 2008, vol. 3.

Gismero, Enrique, *Historia de la literatura española e hispanoamericana*, Vizcaya, Huerga y Fierro, 2009.

González Echeverría, Roberto y Enrique Pupo-Walker (eds.), *Historia de la Literatura Hispanoamericana*, Madrid, Cátedra, vol. 1 y 2 (varias reediciones).

Pedraza, Felipe y Milagros Rodríguez, *Historia esencial de la literatura hispanoamericana*, Madrid, EDAF, 2008.

Recomendacións

Outros comentarios

Los guiones y la bibliografía específicos de cada tema, así como la planificación horaria concreta de la asignatura se facilitarán al alumnado en las primeras sesiones de clase.

Es fundamental el seguimiento de la asignatura a través de la plataforma TEMA.

Será requisito para aprobar cada una de las actividades la correcta expresión oral y escrita, lo que significa: uso pertinente de los signos de puntuación, corrección ortográfica, claridad, rigor y redacción personal (evitando, por supuesto, la reproducción de palabras e ideas ajenas sin indicar su procedencia).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación oral e escrita: Galego II**

Materia	Comunicación oral e escrita: Galego II			
Código	V01G160V01405			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Rodríguez Guerra, Alexandre			
Profesorado	Rodríguez Guerra, Alexandre			
Correo-e	xandre@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo consolidar aspectos teóricos e prácticos nun nivel intermedio do galego oral e escrito nos distintos compoñentes lingüísticos: fónico, ortográfico, morfosintáctico, léxico-semántico e textual.			

Competencias de titulación

Código	
A6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
A7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
A13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
B2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
-Fundamentar con coñecementos teóricos unha adecuada, coherente e correcta expresión oral e escrita en lingua galega.	A6 B2 A7
-Analizar e valorar criticamente exemplos de expresión oral e escrita en lingua galega.	A7
-Promover a autonomía do alumnado para producir e corrixir diversos tipos de textos orais e escritos, utilizando axeitadamente os recursos da lingua galega.	A13

Contidos

Tema	
1. As formas da escrita en galego.	1.1. Os textos escritos académicos e especializados.
2. A comunicación oral en galego.	2.1. Anatomía e fisioloxía da voz. Formas e tipos da expresión oral. 2.2. Características e organización do discurso oral. 2.3. A comunicación non verbal.
3. Aspectos de morfosintaxe galega.	(*)(*)
4. Cuestións de léxico galego normativo. A fraseoloxía. Os rexistros do galego.	(*)(*)
*A ordenación das epígrafes non presupón un desenvolvemento secuencial similar ó longo do curso.	(*)(*)

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	1.5	0	1.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	40	60
Presentacións/exposicións	5	18	23
Traballos tutelados	3	19	22
Actividades introdutorias	1.5	0	1.5

Sesión maxistral	11	25	36
Probas de resposta curta	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates etc. realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a utilización de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado, diante do docente e/ou un grupo de estudantes, dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto, etc. Poderán ser individuais ou en grupo.
Traballos tutelados	Elaboración dun traballo proposto polo docente que permita avaliar a competencia do alumnado no relativo ao dominio da lingua, técnicas e mecanismos de redacción dun texto.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que desenvolverá o alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente poderá ter algunha titoría individualizada ou en pequeno grupo co alumnado a propósito das presentacións/exposicións ou dos traballos e proxectos se non abonda coas explicacións, comentarios e indicacións que se dean nas aulas prácticas.
Traballos tutelados	O docente poderá ter algunha titoría individualizada ou en pequeno grupo co alumnado a propósito das presentacións/exposicións ou dos traballos e proxectos se non abonda coas explicacións, comentarios e indicacións que se dean nas aulas prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Ó longo do curso, o profesorado irá recompilando as cualificacións de todas as actividades prácticas avaliadas (orais ou escritas).	32
Presentacións/exposicións	Contéplase a realización de dúas actividades de natureza oral.	20
Traballos tutelados	Contéplase a realización dunha actividade de natureza escrita. O seu valor sobre a cualificación final é do 8%.	8
Sesión maxistral	Realizaranse dúas ou tres probas (de natureza escrita e oral) verbo dos coñecementos teóricos e lingüísticos desenvolvidos na materia. Ata un 4% do valor desta epígrafe pode alcanzarse grazas á asistencia participativa nas aulas, tanto teóricas coma prácticas.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá decidir ó comezo do curso se opta por un sistema de avaliación continua ou por outro de avaliación única.

Asistencia. Para poder optar á avaliación continua o alumnado deberá asistir a un mínimo do 80% das aulas (tanto das horas teóricas coma das prácticas).

Os discentes terán que conseguir un mínimo de 5.00 (sobre 10) en cada unha das catro tipoloxías de avaliación para alcanzar o apto. Así mesmo, en cada unha das probas ou actividades individuais que constitúen o proceso de avaliación débese alcanzar un 4.00 (sobre 10) para poder facer media coas demais. Todas as prácticas, actividades e traballos solicitados polos docentes teñen que se entregar, para poder ser avaliados, nos prazos marcados. Igualmente, o plaxio ou copia está penalizado cun 0; o segundo 0 por este motivo suporá un suspenso automático na materia.

Os discentes que non perdan o dereito á avaliación continua poderán recuperar na avaliación do mes de xullo, na data fixada pola Facultade, aquelas probas que non superasen na avaliación de maio/xuño (en todo caso, se algunha das partes

non se consegue aprobar suporá un suspenso na materia e non se fará a suma total das porcentaxes).

O alumnado que opte pola avaliación única, ou que non cumpra cos requisitos para a avaliación continua, poderá superar a materia, tanto en maio/xuño coma en xullo, a través dun exame final (cunha parte oral e outra escrita) [50%] e mais dous traballos (seguindo as indicacions do docente) [50%]. Cómpre superar tanto o exame coma os traballos para poder superar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica.

GRAMÁTICAS E MANUAIS DE REFERENCIA

Álvarez, R.; H. Monteagudo e X. L. Regueira (1986): *Gramática galega*. Vigo: Galaxia.

Álvarez, R. e X. Xove (2002): *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

Feixó, X.; X. R. Pena e M. Rosales (2004): *Galego século XXI. Nova guía da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

Freixeiro Mato, X. R. (1998-2003): *Gramática da lingua galega*, 4 vols. Vigo: A Nosa Terra.

Hermida Gulías, C. (2004): *Gramática práctica (Morfosintaxe)*. Santiago de Compostela: Sotelo Blanco.

Real Academia Galega e Instituto da Lingua Galega (2005): *Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego*. Vigo: RAG e ILG. 20ª ed.

Regueira, Xosé L. (coord.) (1998): *Os sons da lingua*. Vigo: Xerais.

DICIONARIOS DE LINGUA GALEGA

Carballeira Anllo, X. M.ª (coord.) (2009): *Gran diccionario Xerais da lingua*. Vigo: Xerais.

Domínguez Dono, X.; A. X. Rajó Pazó e B. Varandas González (coords.) (2004): *Diccionario de galego*. Vigo: Ir Indo.

Fernández Salgado, B. (dir.) (2004): *Diccionario de usos e dificultades da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

González, M. e A. Santamarina (dirs.) (2004): *Vocabulario da lingua galega (VOLG)*. A Coruña: Real Academia Galega / Instituto da Lingua Galega.

López Taboada, C. e M.ª R. Soto Arias (2008): *Diccionario de fraseoloxía galega*. Vigo: Xerais.

Pena Romay, X. A. (dir.) (2005): *Gran diccionario Século 21 da lingua galega*. Vigo Edicións do Cumio / Galaxia.

Real Academia Galega (2000): *Diccionario da Real Academia Galega*. A Coruña: Real Academia Galega. 3ª ed.

Santamarina, A. (ed.) (2003): *Diccionario de diccionarios 3*. A Coruña: ILG / Fundación [Pedro Barrié de la Maza].

Xove Ferreiro, X. (coord.) (2008): *Novo diccionario da lingua galega*. Santiago de Compostela: Obradoiro-Santillana.

*Nas clases darase unha guía de referencias bibliográficas máis completa, así como de recursos dispoñibles en internet.

Recomendacións

Outros comentarios

Cfr. coas recomendacións feitas na materia Comunicación oral e escrita: galego I.
